

קובץ
תוך הנחל

דיבורים נוראים ונפלאים שנאמרו
בשבת קודש פרשת ויחי תשע"א

מפ"ק כ"ק הרה"צ מוהרא"ש שליט"א

יוצא לאור חודש מבת תשע"ב

תוך הנחל

ליל שבת קודש פרשת ויחי ה'תשע"א

בליל שבת בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ז המדבר מיראה ואהבה שמקבלין מן הצדיק, עיין שם

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), יראה ואהבה אי אפשר לקבל, כי אם על ידי צדיקי הדור, כי הצדיק הדור הוא המגלה היראה והאהבה וכו', עיין שם כל זאת בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה יראה ואהבה הן שתי מדות שהן יסודיות בחיים, שכל בנין עבודת השם יתברך עומד עליהם, כי מצד אחד צריך אדם לירא ולפחד ממנו יתברך תמיד, ולהיזהר מאד שלא לעבור על רצונו יתברך בשום דבר, שזו כלליות שם"ה מצוות לא תעשה של התורה, ששורשן מדת היראה, שמיראתו את השם יתברך, אינו עובר על שום איסור מאיסורי התורה שנצטוינו עליהם, ומצד שני צריך לאהוב את השם יתברך תמיד, ולשמוח בקיום מצוותיו יתברך בשמחה שאין לה קץ, על הזכות הגדולה שזוכה לקיים מצוותיו יתברך, שהן כלליות הרמ"ה מצוות עשה של התורה,

ששורשן מדת האהבה, שמאהבתו את השם יתברך, עושה כל מצוותיו בשמחה רבה, ומצפה בכל עת שתגיע עוד מצוה לידו, ולקיים אותה בשמחה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק ד') שכר מצוה מצוה, שנהנה כל כך מהמצוה, עד שאינו רוצה שום שכר בשביל המצוה, רק לקיים מצוה אחרת (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה').

והנה בתיקוני זוהר (תיקון י') איתא, שמדות יראה ואהבה, הן תרין גדפין, היינו שני כנפיים, שעל ידם המצוות פורחות למעלה, כי כשאדם מקיים איזו מצוה מעשית בעולם הגשמי הזה, אזי עיקר השלימות, שפנימיות ורוחניות המצוה, תפרח ותעלה למעלה לעולם העליון, ותגרום תיקונים נפלאים בכל העולמות, והנה עלייה זאת נעשית על ידי יראה ואהבה, כי כשאדם עושה מצוה עם יראה ופחד מהשם יתברך, וגם עם אהבה ושמחה גדולה בהשם יתברך, אזי נעשים כנפיים קדושים אל המצוה, ועל ידם עולה המצוה למעלה וגורמת תיקונים נפלאים בכל העולמות, נמצא שכל שלימות העבודה תלויה בשתי מדות אלו של יראה ואהבה.

ואומר רביז"ל, שיראה ואהבה מקבלים מן הצדיק, כי כל מהות הצדיק היא אש קדושה הנוצרת תמיד עם יראה עליונה מן השם יתברך, עד שיראתו חופפת על פניו תמיד, וכן לבו מלא אהבה וחשק גדולים אל השם יתברך, ועושה מצוותיו יתברך בשמחה עצומה, ולכן ככל שאדם זוכה להתקרב אל צדיק כזה, ולראות עבודתו בקודש, על ידי זה ממילא נמשך גם עליו מיראתו ואהבתו

הגדולה, ומתחיל לטעום טעם של יראה ואהבה אמיתית, ולעבוד את השם יתברך עבודה שלימה.

והנה מדות יראה ואהבה הן שתי האדנים שעליהן עומדת "חסידות ברסלב", שאנחנו זוכים לקבל מרביז"ל, שהן "תפילה" ו"שמחה", כי "תפילה" היא סוד היראה, וכמו שכתוב (משלי ל"א) יראת ה' היא תתהלל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ד וסי' כ' ועוד), כי על ידי שאדם מתיירא מהשם יתברך, הוא מתפלל לפניו יתברך, ומבקש ממנו שיזכה לעשות רצונו, וכן שופט ודן את עצמו בתפילתו בכל עת, אם כל מעשיו עולים כהוגן על פי דיני התורה הקדושה, שזהו ענין "משפט" שצריכים בתפילה ובהתבודדות (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט"ז), ו"שמחה" הוא סוד האהבה, כי מרוב אהבתו את השם יתברך, שיש ושמח כל ימיו, ומקיים כל המצוות בשמחה עצומה, נמצא, שאם אדם זוכה לעסוק בתפילה והתבודדות בכל יום, וגם לשמוח מאד עם מצוותיו יתברך, סימן שהוא מקורב אל הצדיק האמת שהוא רביז"ל, וזכה לקבל ממנו יראה ואהבה התלויות בהתקרבות אל הצדיק.

והנה מבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה'), שאהבה ויראה, הם חסד וגבורה, ימין ושמאל, ועיקר השלימות לכלול שניהם ביחד, כי מרוב אהבתו מתעוררת בו מדת החסד, להתחסד עם קונו, ולקיים כל המצוות בשמחה, שזוהי מדת "ימין", כי ימין מקרב, ומרוב יראתו מן השם יתברך, מתעוררת בו מדת הגבורה, להתגבר על יצרו ולדחות אותו מעליו, ולהיזהר בכל איסורי התורה, שזוהי מדת

"שמאל", כי שמאל דוחה, ועיקר השלימות לכלול שתי מדות אלו ביחד, ולשתף הגבורות בחסדים, והחסדים בגבורות, היינו לחפש בכל מצוה את היראה והאהבה שיש בתוך המצוה, ולחבר את שתיהן ביחד, כגון למשל במצות שבת קודש, הרי צריכים לירא ולפחד מעוצם קדושת שבת, ולהיזהר בתכלית לא לחללה, חם ושלוש, וכן צריכים לשמוח בשבת בשמחה שאין לה קץ ותכלית, ולענג את השבת בכל מיני תענוגים, וכמבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ז), שצריך להיזהר מאד להיות שמח וטוב לב בשבת, ולקבל שבת בשמחה גדולה ועצומה כראוי, ועל ידי זה היראה היא בשלימות, היינו עם דעת, וזוכה ליראה אמיתית מלפניו יתברך, שזהו סוד בראשי"ת, אותיות יר"א שב"ת, עיין שם, נמצא שבשבת מדת אהבה כלולה מיראה, ומדת יראה כלולה מאהבה.

וזהו גודל הענין ללמוד תמיד הלכות שבת ולהיות בקי בהן, כדי שיוכל להזהר מאד בכל איסוריה, וגם מעלת הזוכה לשמוח בשבת, ולאהוב כל עניניה, ששניהם מרומזים באותיות שב"ת, ראשי תיבות ש'בת ב'ו' ת'ירא, וראשי תיבות ש'בת ב'ו' ת'שמח, וכמבואר הרבה מזה בספר הקדוש "סידורו של שבת", שזהו סוד דברי חכמינו הקדושים (שבת ק"ח:): אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות, מיד היו נגאלין, כי שתי שבתות הן באמת שבת אחת, רק צריכים לשמוח כל כך בשמחת השבת, עד שכל כיסופו ורצונו בשבת זו יהיו, לזכות לעוד שבת אחרת, עד שאין אצלו מושג של ששת ימי החול באמצע כלל, וכמו שמפרש רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה'), דברי חכמינו

הקדושים (מכילתא פרשת יתרו), זכור את יום השבת, זכרהו מאחד בשבת, היינו שירגיש את שמחת השבת כבר מהיום הראשון שבשבוע, וזהו (דברים כ"ד) ב'יומו ת'תן ש'כרו ראשית תיבות שב"ת, שיש לו את השכר שלו בתוך יום שבת בעצמו, כי שש ושמח כל כך עם השבת, עד שמרגיש כל שכר עולם הבא בתוך השבת בעצמו, נמצא, שבשבת כלולות מדות אהבה ויראה ביחד, כי מצד אחד ירא ומפחד מאד מקדושת שבת, ונוהר בתכלית הזהירות שלא לעבור על איסור שבת, חם ושלו, ומצד שני שש ושמח בשמחת השבת, בשמחה שאין לה קץ ושיעור, וכן בשאר כל המצוות, שצריכים לכלול יראה ואהבה ביחד, ואז יש כנפיים שלמים אל המצוות, ועולים למעלה, וגורמים תיקונים נפלאים בכל העולמות.

והנה מבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה'), שאף על פי שצריכים לכלול את שתי המדות יראה ואהבה ביחד, אף על פי כן צריכים להקדים את היראה, כי כשיש לאדם יראה, ממילא תבוא אהבה אחריו, שזהו סוד דברי חכמינו הקדושים (קדושין ב:) דרכו של איש לחזור אחר אשה, אשה היא סוד היראה, וכמו שכתוב (משלי ל"א) אשה יראת ה' היא תתהלל, כי הטבע של אשה נמשך יותר אחר יראה, ועל כן היא מפחדת ביותר, וכן בתיבת אשה, אות א' ואות ש', מחוברות יחד, שהיא תיבת א"ש, סוד הגבורה והפחד, מה שאין כן בתיבת איש, אות י' מפרידה ביניהן, כי האיש יותר קרוב אל מדת אהבה, ויש לו כח לכבות את אש הגבורה, ולכן אם יש יראה, בוודאי תבא אחריו אהבה, כי דרכו של איש לחזור אחר אשה, אבל

"התחלת" העבודה בוודאי צריכה להיות מיראה, שירא ומפחד שלא יקבל עונש אם יעבור על רצונו יתברך, וכמבואר בדברי רביז"ל (שיחות הר"ן סי' ה'), שעיקר התחלת העבודה הוא מיראת העונש, ואף על פי שהזהר הקדוש מגנה יראת העונש, אף על פי כן מוכרחים להתחיל בה, ורק אחר כך באים לאהבה וליראת הרוממות, שמתירא מלפניו יתברך מחמת שמשגיג שהוא יתברך עיקרא ושרשא דכולא עלמין וכו', עיין שם, ולכן אף על פי שתכלית העבודה היא להגיע אל שלימות האהבה, שיאהוב את השם יתברך באהבה שאין לה סוף, אף על פי כן מוכרחים להתחיל עם מדת היראה, ואם זוכים ליראה בשלימות, אזי האהבה באה אחריו ממילא, וכדרך איש לחזור אחר אשה, משל לבעל אבדה שמחזיר על אבדתו, שאם יש יסוד חזק של יראת ה', שהיא מדת האשה, וכמו שכתוב (משל' ל"א) אשה יראת ה' היא תתהלל, ממילא יבוא אחריה האיש שהוא סוד מדת אהבה, וימצא את אבדתו, שזה הוא עוצם האהבה והשמחה באלקותו יתברך, ויזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, נמצא שעיקר עבודת האדם היא להתקרב אל צדיק אמיתי שילמד אותו את דרכי היראה והאהבה, ואז יזכה לשלימות העבודה, לעבוד אותו יתברך, ביראה ובאהבה, בתפילה ובשמחה, ויזכה להכלל בו יתברך לגמרי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע שהביא יוסף הצדיק שני בניו מנשה ואפרים לפני יעקב אביו שיברך אותם, וכמו שכתוב

ויקה יוסף את שניהם את אפרים בימינו משמאל
ישראל ואת מנשה בשמאלו מימין ישראל ויגש אליו, וכתוב
(פסוק י"ד), וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא
הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה שכל את ידיו כי מנשה
הבכור, ואחר כך כתיב (פסוק י"ז) וירא יוסף כי ישית אביו יד ימינו
על ראש אפרים וירע בעיניו ויתמוך יד אביו להסיר אותה מעל
ראש אפרים על ראש מנשה, ויאמר יוסף לא כן אבי כי זה
הבכור שים ימינך על ראשו, וימאן אביו ויאמר ידעתי בני
ידעתי גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל, ואולם אחיו הקטן
יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגוים, והנה בוודאי צריכים להבין
מה היה כל הוויכוח הקדוש בין יוסף ויעקב בענין הקדמת אפרים או
מנשה, וגם למה התורה מספרת את כל הפרטים של עמידת אפרים
ומנשה מימין ומשמאל, שיוסף הביא אותם לכתחילה, אפרים
בימינו משמאל ישראל ואת מנשה בשמאלו מימין ישראל,
ויעקב שיכל את ידיו והיטה אותם מימין לשמאל ומשמאל לימין,
ואיזה לימוד יוצא לנו מכל זה, והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן
כל הענין מאד, כי הנה "מנשה" מרמז על מדת "יראה", וכמו
שנקרא שמו על שם (בראשית מ"א) כי נשני אלקים את כל עמלי וכל בית
אבי, כי זוהי מדת יראה, שהיא מדת שמאל דוחה, שמגודל יראתו
דוחה מעל עצמו כל המחשבות הטורדות אותו מן העבר שלו, ומכל
הצרות שעברו עליו, כדי שלא תפרענה לו לעבודת השם יתברך,
מה שאין כן "אפרים" מרמז על מדת "אהבה", וכמו שנקרא שמו
על שם (שם) כי הפרני אלקים בארץ עניי, שהוא ענין להפרות

ולהרבות מצוות ומעשים טובים מרוב אהבתו את ה', שהיא מדת ימין מקרבת, ולשמוח באלקותו יתברך בשמחה שאין לה קץ.

והנה יוסף הביא את מנשה ואפרים אל יעקב אביו להתברך ממנו לפני מותו, כי עיקר היראה והאהבה מקבלים מהצדיק, ורצה יוסף שישתלמו שניהם במדת היראה והאהבה כראוי, ועיקר השלימות הוא לכלול ימין בשמאל ושמאל בימין, ותהיינה יראה ואהבה ביחד, ולכן ויקח יוסף את שניהם את אפרים בימינו משמאל ישראל ואת מנשה בשמאלו מימין ישראל, שהביא את אפרים שהוא מדת אהבה וימין, משמאל ישראל, ואת מנשה שהוא מדת יראה ושמאל, מימין ישראל, כדי שיכללו שניהם ביחד, ויהיו לשניהם יראה ואהבה ביחד, אבל דקדק שיהיה מנשה מימין ישראל דווקא, כי צריכין להקדים את היראה, וכדברי רבינו"ל הנ"ל, ואז ממילא תבוא אחר כך אהבה, כי יוסף הצדיק, שעברו עליו כל כך הרבה צרות ויסורים מגעירותו, ונתנסה בכל מיני נסיונות קשים ומרים בערות ארץ מצרים, ידע היטב גודל מעלת הקדמת היראה, ושבלעדה אי אפשר להגיע אל אהבה כלל, ולכן העמיד את מנשה שהוא מדת היראה, מימין ישראל, כדי שיקבל את הברכה תחילה.

אבל יעקב אבינו הסתכל מצד השלימות והתכלית, שהעיקר לבוא לשלימות אהבה ושמחה, שיאהב כל כך את השם יתברך, עד שיקיים את כל המצוות בשמחה עצומה, ועד שלא ירצה שום שכר בעד קיום המצוות, ולכן וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש

אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה, שיכל את ידיו כי מנשה הבכור, שלא שינה סדר עמידתם, אלא השאיר מנשה מצד ימין, ואת אפרים מצד שמאל, רק שיכל את ידיו מימין לשמאל ומשמאל לימין, כדי לכלול ימין ושמאל ביחד, והשאיר מנשה במעמדו מצד ימין כי מנשה הבכור, ובוודאי צריכים להקדים את היראה, אבל וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים, כי עיקר התכלית להגיע אל שלימות האהבה והשמחה, ולכן שם עליו יד ימינו, ואמר עליו (פסוק י"ט), אחיו הקטון יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגוים, כי בוודאי על ידי שמקדימים את היראה, באים אחר כך ממילא לידי אהבה גדולה, שזהו עיקר התכלית, וכל העולם מתמלא מגילוי אמתת מציאותו יתברך, שזה התקיים על ידי יהושע תלמידו של משה, הבא משבט אפרים (כמו שפירש"י פסוק י"ט), שהנחיל לישראל את הארץ ולימד אותם תורה, כי מה שהיה מקודם בקטנות ובצמצום, מדת יראה, באה אחר כך לידי גדלות ופירסום, מדת אהבה, ונתגלה אהבתו יתברך בכל העולם כולו.

וזהו עוצם מעלת יומא דהילולא של מוהרנ"ת ז"ל, שחל היום בערב שבת קודש עשרה בטבת, כי רביז"ל בעצמו היה טמיר ונעלם מאד מן העולם, כי רוב היום והלילה היה סגור ומסוגר מאנשים, והיה לכולם יראה ופחד גדול מרביז"ל, אבל מוהרנ"ת ז"ל הבין שאורו של רביז"ל הוא מתנה לכל באי עולם, ולכן מסר נפשו לגלות את לימודי רביז"ל בכל העולם כולו, והלך תמיד במדת אהבה לקרב כולם אל

אור רביז"ל, ואלמלא מוהרנ"ת ז"ל לא היינו יודעים מרביז"ל כלום, וכמו שאמר רביז"ל בפירוש (חיי מוהר"ן סי' ש"ע), שאלמלא מוהרנ"ת ז"ל לא היה נשאר ממני אפילו "א בלעטל שמות" (דף של גניזה), כי מוהרנ"ת ז"ל היה בדוגמת יהושע תלמידו של משה הבא משבט אפרים, שגילה ופירסם לימודי רבו בכל העולם כולו, ועל ידו התקיים "וזרעו יהיה מלא הגוים", שנשמות ישראל נעשו בניו ותלמידיו של רביז"ל, וגם עתידים כל באי עולם להתקרב לאורו של רביז"ל, ולקבל ממנו יראה ואהבה, ולכן אשרי הזוכה להגות בספרי רביז"ל ובספרי מוהרנ"ת ז"ל, כי על ידם יזכה לבוא לידי יראה ואהבה אמיתית, והשם יתברך יזכינו לראות בהתגלות אלקותו יתברך לכל באי עולם, ונראה במו עינינו בביאת משיח צדקינו ובבנין בית מקדשינו במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויחי ה'תשע"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"א המדבר מיחודא עלאה ויחודא תתאה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל), כי יש יחודא עלאה ויחודא תתאה, היינו: שמע ישראל, וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (וזהר בראשית יח:), וכל אחד מישראל צריך שיהיה נעשה זאת על ידו, על ידי זה יכול לבוא לתבונות התורה לעומקה, וזה בחינת הלכה וקבלה, קבלה היא (תהלים כ"ט) ה'שתחו ל'ה' כ'ל ה'ארץ ראשי תיבות קבל"ה, יחודא עלאה, והלכה היא (שם ק') ה'ריעו ל'ה' כ'ל ה'ארץ ראשי תיבות הלכ"ה, יחודא תתאה וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין "יחודא עלאה" הוא יחוד שמו יתברך בכל העולמות העליונים הרוחניים, שמיוחד שמו יתברך בכולם, ומגלה שכולם נאצלים מאור האין סוף ברוך הוא, והוא יתברך נמצא בתוך כולם, שזהו יחוד פסוק (דברים ו') שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, שקוראים לכל נשמות ישראל ואומרים להם, הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, שהן ארבע תיבות כנגד ארבע עולמות, אצילות בריאה יצירה עשיה, שמיוחדים שמו יתברך בכולם, ומגלים שכולם חלק אור האין סוף ברוך הוא, וזה נקרא קבלה, כי הם סודות ורזין עליונים, שאינם נגלים לרוב בני אדם, כי לא כל אחד זוכה להשיג רוחניות אלקותו יתברך, והלימודים הקשורים בהם, ולכן מרומז בראשי תיבות (תהלים כ"ט) ה'שתחו ל'הוי"ה ב'הדרת ק'ודש, ראשי תיבות ק'ב'ל'ה', כי היא השתחווה וביטול גמור אל אור האין סוף ברוך הוא, וכולם התבטלו לגמרי

מלפני הדרת וחרדת קדושתו יתברך, אבל הראשי תיבות הם למפרע, להורות ש"קבלה" אינו דבר שנתגלה בדרך ישר לכל בני אדם, רק לאלו שיודעים להשיג דברים רוחניים ופנימיים.

וענין "יחודא תתאה" הוא יחוד שמו יתברך למטה בגשמיות עולם הזה, שגם בתוקף הגשמיות והחומריות נמצא כבודו יתברך, כי מלכותו בכל משלה, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וזה גילוי נורא ונפלא מאד, שאפילו בתוקף העשיה מתלבש רוחניות אלקותו יתברך, וכולם מקבלים חיות ממנו יתברך, עד שאין שום מקום שלא יהיה בו אלקות, ואפילו בבתי עבודה זרה ובמקומות המטונפים, רחמנא ליצלן, יש אלקותו יתברך, וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי תענית פרק א') אם ישאל לך אדם היכן אלקיך, תאמר לו בכרך גדול שברומי, שנאמר (ישעיה כ"א) אלי קורא משעיר, רק שבאלו המקומות האלקות בצמצום ובהסתר גדול, כדי חיותם בלבד, אבל בדקות גדול כולם מקבלין חיותם ממנו יתברך, ומחמת זה אין שום יאוש בעולם כלל, כי אפילו אם נפל אדם בירידה גדולה למקומות המטונפים, רחמנא ליצלן, גם שם יכול למצוא אלקותו יתברך ולשוב אליו יתברך משם, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ב).

וזהו יחוד ברוך שם כבוד מלכותו יתברך לעולם ועד, שמברכין כבוד מלכותו יתברך, הנמצא בכל מקום ובכל זמן, יהיה מה שיהיה ויהיה מתי שיהיה, והוא ענין הלב"ה, שהוא ראשי תיבות (תהלים ק')

ה'רעו ל'הוי"ה כ'ל ה'ארץ, כי זהו סוד הלכה, שבכל גשמויות הארץ, הכולל דומם צומח חי מדבר, יש אלקות, שהם הלכות ודיני התורה, כי ב"דומם" יש הלכות, כמו החופר בור ברשות הרבים, והבונה בית על יד חבירו וכו', וב"צומח" יש הלכות, כמו זרעים וכלאים ותרומות ומעשרות וכו', וב"חי" יש הלכות, כמו הלכות בעלי חיים וטריפות וכו', וב"מדבר" יש הלכות, שהם כל הלכות שבין אדם לחבירו, נמצא שהלכה מגלה סוד "ה'רעו ל'ה' כ'ל ה'ארץ", שכל הארציות והגשמויות מריע ומזמר זמירות אל השם יתברך, והראשי תיבות הם כסדרן, כי זה דבר שכל אחד יכול להבין ולהשיג, כי מיד שלומד הלכה, רואה שאלקותו יתברך נמצא בכל הארץ.

וזהו סוד דברי הגמרא (פסחים נ"ג), בענין אמירת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שדנו עליה החכמים, אם לאומרה או לא, כי לא כתובה בתורה מפי משה רבינו עליו השלום, רק נאמרה על ידי יעקב אבינו עליו השלום בשעת הסתלקותו, ועל כן התקינו שיהיו אומרים אותו בחשאי, משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה וכו', עיין שם, כי פסוק זה של יחודא תתאה, המגלה אלקותו יתברך, גם במקומות הכי גשמיים והכי חומריים, אינו דבר שיכולים לומר בקול רם בפני קהל ועדה, כי איך יכולים לומר בקול רם שכבודו יתברך, נמצא, גם במקומות של עבירה ובתי עבודה זרה, רחמנא ליצולן, בשעה שבוודאי אסור ללכת למקומות כאלו, אבל במציאות נמצא גם שם כבודו יתברך, הגם שהוא בדקות ובהעלם גדול, כי בלתי חיותו יתברך לא היה להם שום קיום כלל, ולכן התקינו לומר אותה

בחשאי, כדי להודיע שבוודאי בהעלם גדול יש שם אלקותו יתברך, ויכולים לחזור בתשובה אפילו אם ירד ונפל למקומות שפלים כאלו, כי מלכותו בכל משלה.

נמצא שזהו עיקר התכלית, לעשות שני יחודים אלו בכל עת, יחודא עלאה ויחודא תתאה, שמע ישראל, וברוך שם כבוד מלכותו, היינו לדעת שמצד אחד אלקותו יתברך נמצא בכל העולמות העליונים והרוחניים, ומצד שני אלקותו יתברך נמצא בכל המקומות הגשמיים והחומריים, וכשאדם עוסק בשני יחודים אלו בכל עת, אזי יכול לבוא לתבונות התורה לעומקה, ולהשיג אלקותו יתברך מכל מקומות התורה, הן בהלכה והן בקבלה, כי מכולם יוציא לימודי אלקות, ויאיר לו דברי תורה באור נערב ונפלא מאד, עד שיזכה לעשות תשובה שלימה ולעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מזהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית מ"ט) ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, ופירש"י, ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה והתחיל לומר דברים אחרים, והנה מקורו של רש"י הוא דברי הגמרא (פסחים נ"ו), ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין, ונסתלקה ממנו שכינה, אמר שמא חם ושלום יש במטתי פסול, כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ואבי יצחק שיצא ממנו עשו, אמרו לו בניו, שמע ישראל ה'

אלהינו ה' אחד, אמרו, כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד, באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, נמצא, שבעת הסתלקות יעקב אבינו, נתגלה סוד שני יחודים אלו, יחודא עלאה ויחודא תתאה, וכולם קיבלו לימודים אלו למצוא אלקותו יתברך הן למעלה והן למטה.

והנה יש להבין למה הוצרכו יחודים אלו להתגלות באופן של "נסתלקה ממנו שכינה", שחשש יעקב אולי יש פסול במיטתו, עד שאמרו כל בניו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד שהוא יחודא עלאה, ואחר כך פתח יעקב ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שהוא יחודא תתאה.

והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי כשרצה יעקב לברך את בניו ולגלות מה יהיה בקץ הימין, הבין, שהעיקר למסור להם סוד יחודא עלאה ויחודא תתאה, שידעו היטב שרוחניות אלקותו יתברך נמצאת למעלה בכל העולמות העליונים והרוחניים, וגם למטה בכל הגשמיות והחומריות, ובדרך זה תהיה להם התחזקות אמיתית להחזיק מעמד ולעבור על הכל עד ביאת משיח צדקינו, שזהו האספו ואגידה לכם, שאם אתם כולכם תהיו באסיפה ואגודה אחת, וכולכם תהיו גם קשורים ליוסף הצדיק שהוא סוד יחודא עלאה וברית עלאה (כמבואר בתורה זו), אזי בוודאי תהיו ראויים לקבל סוד יחוד זאת, אבל כשנסתלק ממנו שכינה, אז חשש פן ואולי אינם ראויים למסור להם יחוד זה, כי אין

זה דבר השייך לכל אדם, ואולי עדיין לא זכו לביטול גמור ולהשיג סוד הקבלה, שהוא ה'שתחוו ל'ה' ב'הדרת קודש, לכן מיד ששמעו השבטים זאת, פתחו ואמרו ביחד שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, שהוא סוד יחודא עלאה, וגילו לישראל אביהם שהם ראויים לזה, כי כבר זכו לבטל עצמם לפני הצדיק הגדול שהוא ברית עלאה, וכמו שכתוב (בראשית מ"ב) ויבואו אחי יוסף וישתחוו לו, ויוסף הוא "הדרת" קודש, וכמו שכתוב (דברים ל"ג) בכור שור "הדר" לו (כמבואר בפנים התורה), ואז הבין יעקב שהטעם "נסתלקה ממנו שכינה" לא היה מחמת חטאם וחסרונם, חס ושלום, אלא כדי לגלות להם סוד יחודא תתאה, שגם במקום שנראה כאילו נסתלקה ממנה שכינה, שהם מקומות המטונפים ובתי עבודה זרה, גם שם נמצא כבודו יתברך, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן פתח ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שמסר להם רז וסוד זה של "יחודא תתאה", שידעו היטיב שבכל מה שיעבור עליהם בחייהם ובדורות העתידים בעולם העשיה והגשמי הזה, הכל הוא רק עצם עצמיות אלקותו יתברך, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

נמצא שדייקא כשביקש יעקב לגלות את הקץ, אז נסתלקה ממנו שכינה, כדי לגלות להם סוד זה של קץ הימין, שצריכין להחזיק מעמד גם בתוקף הגשמיות והחומריות, ובכל עת שנראה כאילו "נסתלקה ממנה שכינה", גם שם ימצא אלקותו יתברך, וכמו שאומר רביז"ל בתורה זו על הפסוק (ישעיה מ"ב), וכבודי לאחר לא אתן,

שאינ שום מקום או דבר אחר שלא יהיה שם כבודו יתברך, שזהו, ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה והתחיל לומר "דברים אחרים", היינו את סוד יחודא תתאה, שאין שום "דברים אחרים" שלא יהיה בהם אלקותו יתברך, שזו כלליות הברכות שבירך את כל אחד ואחד מהשבטים, ראובן בכורי אתה ראשית כוחי וראשית אוני וגו', שמעון ולוי אחים כלי חמם מכירותיהם וגו', שגילה להם הכוחות שלהם, גם בגשמיות עולם הזה ותוקף עולם העשייה, ועל ידי זה יוכלו תמיד ליחד יחודא עלאה ויחודא תתאה, ולא יהיה סוף וקץ למתן שכרם.

וזהו סוד דברי הבעל הטורים (בראשית מ"ט פסוק א'), שביקש לגלות להם הקץ ונסתם ממנו, אמר יעקב שמא יש בכם חטא, אמרו לו תדקדק בשמותנו ולא תמצא בהם אותיות חט, ואמר להם, גם אין בהם אותיות קץ, עיין שם, כי הם אמרו ליעקב אביהם שאין בהם חטא וחסרון, וכולם ראויים ליחודא עלאה, על זה אמר להם יעקב שאם כן גם תזכו ליחודא תתאה, ולא יהיה קץ למתן שכרם.

וזו ההכנה לימי שובבי"ם הקדושים הנכנסים עכשיו, שהם מסוגלים מאד לתיקון הברית, ולתקן את כל אשר עיוות, כי מבואר בדבר רביז"ל בתורה זו, שעל ידי יחודא עלאה ותתאה, על ידי זה כבוד השם יתברך בשלימות, כי מוצא כבודו יתברך בכל מקום הן למעלה והן למטה, ועל ידי זה זוכה לשמירת הברית, הן בשבת והן בששת ימי החול, ויש לו פרנסה בריווח, כי פרנסה בריווח בלי

מרחא תלוי בשמירת הברית, וכמו דאיתא בזוהר הקדוש (פנחס רמ"ד). מאן דזריק פירורין דנהמא, עניות רדיף אבתריה, כל שכן מאן דזריק פירורין דמוחא (מי שזורק פירורי פת, עניות רודפת אחריו, כל שכן מי שזורק פירורי מוחו על ידי פגם הברית רחמנא ליצלן), ועיקר תיקון הברית בששת ימי החול הוא על ידי יחודא תתאה, שהוא לימוד הלכה, ולימוד ששה סדרי משנה, כי הלכה יוצאת מן המשנה, שהיא כלליות תורה שבעל פה, ועל ידי שלומדים הרבה משניות על ידי זה זוכים לתיקון הברית, ואז יש פרנסה בריווח, כי משנ"ה בגימטריא פרנס"ה, נמצא שמסוגל מאד בימי שובבי"ם להגות הרבה בששה סדרי משנה, ועל ידי זה יזכה לתיקון המוחין ולתיקון הברית, והשם יתברך יזכינו להגיע אל תיקון הברית באמת, ולהמשיך על עצמינו קדושת ימי השובבי"ם, ועל ידי זה נזכה תמיד ליחד יחודא עלאה ויחודא תתאה, ולראות בהתגלות השכינה לכל באי עולם במהרה בימינו אמן ואמן.

